40րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2003 — ԻԶՄԻՐ 1 ՕԳՈՍՏՈՍ 1919 — ՈՒՐԲԱԹ

ՏՆՕՐԷՆ - ԽՄԲԱԳԻՐԱՊԵՏ
Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ	500 ՂՐՇ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	250 »
ԵՌԱՄՍԵԱՅ	150 »

Բաժանորդագրութիւնք կ'սկսին ամեն ամսոյ 1 ին և 15 ին

100 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ - Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Fondateur
M. Mamourian

Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

"ARÉVÉLIAN MAMOUL"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

100 ՓԱՐԱ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՏԸ

„ՀԱՅԵՐԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ"

Բ.

Պաքուի պատերազմին և Կովկասի անհունասար հերոսամարտին անդրադառնալով, Լորտ Ռոպէրթ Սէսիլ կ'ըսէ թէ

— Այդ վճռական վայրկեանին Հայերու միջամտութիւնը կարեւոր ծառայութիւն մը մատոյց Միջագետքի անգլ. բանակին, և թէ՝ դաշնակիցները պէտք է երախտապարտ ըլլան անոնց, այն ամեն բաներուն համար, որ անոնք ըրին ամենադժուարին պարագաներու տակ։

Զօր. Լիման Ֆօն Սանտէրս, Պաղեստինի Թրքական բանակի գերման հրամանատարը, ըսաւ այդատեն, թէ՝ Պաղեստինի Թրքական ռազմաճակատին կծկումն ու դէպի ետ ընկրկումը յառաջ եկաւ այն իրողութենէն որ, Թուրքերը հակառակ իր խրատին և հրամաններուն, իրենց ամբողջ կարեւոր ուժերը Կովկաս և Ատրպատական ղրկեցին, Հայոց դէմ կռուելու համար։

Մենք այժմ հեղինակաւոր Թուրքերու և Ռուսերու խոստովանութիւններէն գիտենք որ, եթէ Հայերը տեղի տուած ըլլային Թրքական առաջարկին՝ պատերազմին սկիզբը, իրենց հետ միեւնոյն հասարակաց դատը պաշտպանելու, Թուրքերը շատ դժուարութիւն չպիտի ունենային Կովկասի գրաւման մէջ, նոյնիսկ պատերազմի առաջին տարուան միջոցին, այսպէսով վտարելով կցում մը 18,000.000 Թրքօ-Թաթարներու և 5.000,000 Աֆղաններու, որոնց ձեռք բերուիլը Թուրքիոյ մեծ պատերազմի մասնակցելուն գլխաւոր գրգապատճառներէն մին եղած էր։ Հայերը այս բանիը անկարելի դարձուցին Թուրքերուն համար։ Անոնք Հնդկաստանի ճամբան պաշտպանեցին, և այսպէսով անուղղակի բայց կենսական օժանդակութիւն մը ըրին Արեւմուտքի մէջ Դաշնակիցներու զէնքի յաջողութեան։ Մի խոհեմ մարդ պիտի համարձակէր որոշ գաղափար մը տալ թէ ի՛նչ կրնար ըլլալ պատերազմին ընթացքը, եթէ Թուրքերը յաղթէին Կովկասի, և անցնէին անդրկասպեան շրջանը, եօթը ամիս աւելի կանուխ, և որը պիտի ընէին եթէ Հայոց միջամտութիւնը չըլլար, քան կարելի ըլլար ըսել որոշակի թէ ի՛նչ եղած պիտի ըլլար պատերազմին ընթացքը եթէ Պելճիգա Լիէժի մէջ Գերմանացւոց երեք օր դիմադրած չըլլար։

Բրիտանական պաշտօնական յայտարարութեան մը Հայաստանի պատերազմին մէջ

ունեցած դերի մասին

Լորտ Ռոպէրտ Սէսիլ Մր. Պալֆուրի կողմէ, Լորտ Պրայսի ուղղուած 1917 Հոկտ. 2 թուակիր նամակի մը մէջ կ'ըսէ թէ

— Զինուորական ծառայութիւնները զոր Հայերը ըրին Համաձայնականներու զօրքերուն՝ ամենայն վստահութեամբ չկրնար մոռցուիլ։ Եւ կը յիշէ չորս կէտեր, որը նա կը կարծէ թէ՝ «Հայերը կրնան զայն նկատել դաշնակիցներու ձեռքով իրենց ազատագրման իբր մուրհակ»։

«Ա.— Թրքական պատուիրակները 914ի աշնան Կարնոյ մէջ գումարուած Թրքահայ ազգային պատուիրակութեան (Հ. Յ. Դաշնակցութեան 8րդ ընդհ. ժողովը ըսել կ'ուզէ) ինքնավարութիւն առաջարկեցին, պայմանաւ որ անոնք գործօն կերպով օգնէին Թուրքիոյ՝ պատերազմի միջոցին. անոնք պատասխանեցին թէ՝ մինչ իրենք իբր օսմ. հպատակներ իրենց պարտականութիւնը պիտի կատարէին անհատապէս, ազգովին՝ անոնք չէին կրնար գործել Թուրքիոյ և իր դաշնակիցներու դատին ի նպաստ։

«Բ.— Այս քաջասիրտ մերժումին բերմամբ, Թրքահայերը կանոնաւորապէս բնաջնջուեցան Թրքական կառավարութեան կողմէ 915ին, աւելի քան 700.000 հոգի բնաջնջուեցան ամենէն պաղարիւն և ամենէն դիւային մեթոտներով։

«Գ.— Պատերազմի սկիզբէն ի վեր, հայութեան այն մասը որ կ'ապրէր ռուսական գերիշխանութեան տակ, կազմակերպեց կամաւորական ուժեր, և իրենց հերոս առաջնորդին Զօր. Անդրանիկի ղեկավարութեան տակ, կովկասեան պատերազմի ամենածանր կռիւներէն մի մասին հարուածը կրեց։

«Դ.— Ռուսական բանակի քայքայումէն յետոյ հայկական ուժերը ձեռք առին կովկասեան ռազմաճակատը և հինգ ամիս կասեցուցին Թրքական յառաջխաղացումը, Միջագետի անգլ. բանակին մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցանելով. Ալեքսանդրապոլի և Երեւանի շրջաններու այս գործողութիւնները սակայն չկրցան կապ ունենալ Պաքուի կռիւներուն հետ։

«Հայ զօրքերը տակաւին կը կռուին (Սուրիոյ և Պաղեստինի կռիւներու ատեն գրուած) Համաձայնականներու զինուորական շարքերուն մէջ, թուով 10,000 կամաւորներ, գլխաւորաբար հաւաքուած Ամերիկայէն, հաւասարապէս կրնան գտնուիլ անգլիական, ֆրանսական և ամերիկեան բանակներուն մէջ, ու Զօրավար Ալէնպիի Պաղեստինի մեծ յաղթութեան մէջ իրենց բաժինը ունին։

Թող ներուի մեզ երկու խօսք ըսել Արարաի մասին։ Արարայի ճակատը, Պաղեստին, որը զօրաւոր կերպով ամրացուած էր Թուրքերու և գերմաններու կողմէ, Զօրավար Ալէնպիի ուժերու յառաջխաղացման ճամբան կը խափանէր։ Երկու յաջորդական յանդուգն ու վճռական յարձակումներ ետ մղուեցան, ։

1918 Սեպտ. 16ի առաւօտ սակայն հայերը յարձակում մը ըրին եւ քըշեցին անցած թշնամիին պաշտպանողական ամրութիւնները։ Թուրք հրամանատարը որը գերի բռնուեցաւ, ըսաւ.

— Ես կռուած եմ Պալքաններու, Տրիպոլսոյ և Գաղիպոլիի մէջ և ցարդ չեմ հանդիպած որ և է թշնամիի այսքան կատաղի յարձակումին։ Մենք անմիջապէս հասկցանք թէ հայ յեղափոխականներ էին մեր վրայ յարձակողները, և հրամայեցինք մեր զինուորներուն աճապարել, և ճամբայ մը գտնելով անգլիացւոց անձնատուր ըլլալ։

(Գ. Ժամը յաջորդով) — Թարգմ. ՏՕՔԹ. Յ. ԴԱՐԲԻՆԵԱՆ

ՖՐԱՆՔՕ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԸՐՋԱՆԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՉՈՐՍ ՏԱՐԻՆԵՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Բ.

Ապստամբներուն պատգամաւորները նաւակով մը ցամաք փոխադրուեցան, որպէսզի իրենց ընկերներուն իմացնէին մեզի հետ եղած համաձայնութեան արդիւնքը և ձեռք առնուելիք որոշումները։ Մինչեւ կառավարութեան հրահանգներուն հասնիլը, յարմար դատուեցաւ անմիջական վտանգի մը պարագային միայն, հայերը օգնութեան մասնաւոր գրօշ մը պիտի հարժէին։

«Ժան տ'Արք» ծովակալին հետ կը հեռանար, թողլով «Տըզէ»ի հրամանատար Վերկօի, պատահական գործողութեան ուղղութիւնը, այս մասին հրամանատարը կ'ստանար անհրաժեշտ հրահանգները։ «Կիշէն» մեզ պիտի միանար 24 ժամէն, հարկ եղած պարագային մեզ օժանդակելու համար։

Յաջորդ օրը, 9 Սեպտ. իրիկնամուտին Րաս-էլ-Մինաի առջեւէն երբ կ'անցնէինք, տեսանք օգնութեան որոշուած նշանը։ Հայերը սպիտակ դրօշը կը շարժէին, կասկած չկար. նոր և ծանր վտանգ մը կ'սպառնար անոնց, և ականջնիս սրելով, լսեցինք բուռն հրացանաձգութիւն մը որ բլուրներուն վերեւը կը թնդար։ Հրամանատար Վերկօ ինծ ճապարանօք կանչել կուտար. «Նաւ մը սպառազինել տուէք, և զգուշօրէն գացէք դէպի ծովեզերքը, տեսնելու համար թէ ինչ կ'անցնի» կիտանաւս արագօրէն պատրաստուեցաւ, սպառազինեալ և քալմաթիւ թիակներով. գլուխնիս իջեցուցած, հետզհետէ կը մօտենայինք ափին։ Կարելի չէր մօտենալ և առաջուան պէս երկու հայեր մեզ մօտ եկան լողալով։ Մեր նաւուն մէջ առինք զանոնք.— Թուրքեր յարձակեցան մեր ուժերէն շատ մեծ ուժերով, զորս ցարդ գործածած չէին։ Կը դիմադրենք բայց կը վախնանք մեր կիներու և տղոց համար։ Պարէնները կ'սպառին և եթէ պայքարը տակաւին երկար տեւելու ըլլայ... մենք բաւական մեռեալ և վիրաւոր ունինք»։ Ո՛տիկ կ'ընէի նոր պատգամաւորներուն այս խօսքերը, որոնք հազիւ կը խոստովանէին իրենց անձկութիւնները։ Աճապարեցի տանիլ զանոնք իմ հրամանատարիս։

Ի՞նչ պէտք էր ընել։ Հրամանատար Վերկօ ողջամիտ և պաղարիւն անձ մըն էր։ Երկարօրէն խօսեցաւ ինծ հետ և յետոյ որոշեց ծովակալին հեռագրել ստիպողաբար, ծանրանալով այն իրողութեան վրայ, թէ կիներ ու մանկիկները վերահաս վտանգի տակ կը գտնուէին։

Յաջորդ առտու, 10 Սեպտ.ին կանուխ մեզ կը հասնէր հրաման մը, որպէսզի ամէն ուժ ունեցող միջոց ձեռք առնենք, պաշտպանելու համար հայ ապստամբները և անհրաժեշտ պարագային ազատել զանոնք։ «Կիշէն»ի հրամանատարը հրաւիրուեցաւ «Տըզէ» ի մէջ, ուր կը գտնուէին նաեւ ապստամբներու պատգամաւորները։ Այս վերջինները մեզ տուին այն ամէն բացատրութիւնները, որոնք կը վերաբերէին Թուրքերուն և իրենց դիրքերուն վրայ։ Որոշուեցաւ ամէն բանէ առաջ, ցամաք նաւեր ղրկուելին, փոխադրելու համար հայ վիրաւորեալները և յետոյ ռմբակոծել Թուրք զինուոր դիրքերը, այնպէս որ նախ խորտակուին յարձակողներու ճիգերը և ապա ապահով կ'ըլլանք ազատելու ապստամբները կամ գոնէ ընտանիքները։ Բացառիկ շահ մը կար կատարել այս գործողութիւնները կարճ ժամանակի մը մէջ, որովհետեւ կացութիւնը կրնար աւելի ծանրանալ։

Մեր գործողութեան յատակագիծը խղճմտօրէն կիրարկուեցաւ։ Անմիջապէս որ, վիրաւորները լեռնէն վար փոխադրուեցան, «Կիշէն» կրակ բացաւ Փոպուալէ գիւղին ուղղութեամբ հայկական դիրքերուն ձախ կողմը, իսկ «Տըզէ»ն աջ կողմը։ Թուրքերը երկու կողմէ ալ, մամլակի մը պէս սեղմուած, հետզհետէ աւելի կ'ճնշուէին։

Մեր հարուածներուն ճշգրտութեան շնորհիւ, որոնք ուղղակի իրենց նպատակներուն կը հասնէին, արդիւնքը չուշացաւ։ Թուրքերը սարսափած մեր խոշոր ռումբերուն տարափէն, փախչիլ սկսան չորս կողմէն, և մենք նաեւն դիտակներով կը հետեւէինք այս տակնուվրայութեան հետաքրքիր տեսարանին, մինչդեռ միեւնոյն ժամանակ Հայերը զանոնք հետապնդելով իրենց դիրքերը կը տարածեն։

Ռմբակոծումէն վերջ. Հայերը մեզ ղրկեցին նոր պատգամաւորներ, որոնք խանդավառօրէն տեղեկացուցին ռումբերուն արդիւնքը։ Անոնք սրտագեղ մեր վրայ խուժեցին, սեղմելով մեր բոլոր սպաներուն և առաջնորդներուն ձեռքերը։ Աշնորհակալութիւն, շնորհակալութիւն թնդանօթներուն» կ'ըսէին անոնք միամտօրէն և կը փրկէին անոնց խոշոր պողպատը, տողց պէս գինով ուրախութենէ և երջանկութենէ։ Այնուհետեւ մեր սրբի հայերուն բախտը, ամէն վտանգէ դուրս կ'երեւէր մեզ, թշնամին բաւական հեռացած էր. մեզ թոյլատրելու համար փրկել պաշտամի գործողութեամբ։

ՀԵԼՎԷՑԻԱ

ՀՐԴԵՀԻ ԶԱՈՒՅՑՐԱՅԻՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հաստատուած 1861 ին

Անմիջական հատուցում վնասուց
և նպաստաւոր պայմաններ

Ընդհ. Ներկայացուցիչ Իզմիր
50-50 ՍԻՒԵՏԻՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ
ՓՈՔՐ ԱՍԻԱԿԱՆ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «[illegible]»ին)

Աթէնք 29 Յուլիս

Այտընէն առաջ. — Հեղինակաւոր աղբիւրէ կ'տեղեկանանք թէ Նազիլլիի և Տէնիզլիի շրջանին մէջ գործող թուրք հրոսակախումբերուն պետը, նամակաւ սպառնացած է Այտընի հելլէն զինուորական իշխանութեանց, որ այն պարագային երբ հելլէնները Այտընէն անդին յառաջ խաղան. Տէնիզլիի մէջ վար դրուած բոլոր քրիստոնեաները կին, ծեր և տղայ, մորթելու պիտի ձեռնարկէ։

Հակառակ սակայն հրոսակապետին սպառնալիքին, հելլէն զինուորները Օմուրլիի կռուէն վերջը Քէօշկ գիւղէն ժամուան մը տեղ դէպի վեր յառաջացած են։

Այտընէն հասած նոր ազդոյն լուրեր կ'իմացնեն թէ նոյն շրջանին Սզիզիէ— Պալատճըգ երկաթուղւոյ գծին պաշտպանութեան յատկացուած հելլէն զինուորները յառաջանալով դէպի Սէօքէի շրջանը, մաքրեցին Նայիպլի և Պուրկազ գիւղերը. ուրկէ ապստամբները ամէն անգամ գծին վրայ կը խուժէին։

Այժմ Այտընի շրջանին մէջ կը տիրէ կատարեալ անդորրութիւն։

Պերկամայի մէջ.— Պերկամայի մօտակայ գիւղերուն թաղապետները տեղւոյն հելլէն զինուորական պետին ներկայացան ու կատարեցին զէնքերու յանձնումը, յայտնելով հաւատարմութիւն և հպատակութիւն յանուն իրենց քաղաքակիցներուն։

Սոյն տեղեկութեանց համաձայն Պերկամայի զինուորական իշխանութիւնք ձեռնակած են բերքերու հունձքին, գործածելով իբրև դաշտի աշխատաւոր զինուորներ։ Այս միջոցին դիմել անհրաժեշտ համարուած է. բերքերուն աւերման առջեւը առնելու համար։

Կառախումբին դէմ.— Տէնիզլիի մէջ արգելափակուած 800ի չափ քրիստոնեաները աւազակներուն ձեռքէն ազատելու համար, փոխանք յանձնելու պաշտօնը վրան առնող Իզմիրի անկլիզան երեցը հոն փոխադրող կառախումբը, այն միջոցին երբ Սզիզիէի և Պալատճըգի մէջտեղը կը գտնուէր, զոմպայի յարձակում կրեց թուրք չարագործէ մը։ Կառախումբը ոչ մէկ վնասի ենթարկուեցաւ և հասաւ Այտըն, ուրկէ անգլիացի քահանան ըստիպուեցաւ Իզմիր վերադառնալ, ըստ որում կառախումբի առաջնորդը վախուն դժկամակած էր իր ճամբան շարունակել Տէնիզլիի համար։ Երէցը երէկ դարձեալ Այտըն մեկնեցաւ, այս անգամ զրահապատ օթօմօպիլով սակայն։

Չէրքէզ քէօյ.— Սոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանանք թէ Օմուրլուի կռուին ձեռք անցուած թուրք գերիները յայտնութիւն մը ըրած են, որու համեմատ Օմուրլուէն փախչիլ չկրցող յոյները, թիւով 104 հոգի, իթթիհատականներուն կողմէ ողջ ողջ ջրհորը նետուած ու հողով ծածկուած են։ Իսկոյն տեղւոյն վրայ փութաց դեր-գնդապետ Պ. Պոցարիս և գտաւ ջրհորը, ուրկէ դուրս հանուեցան 64 յոյնի դիակներ, որոնք բժիշկներու քննութեան համեմատ շնչահեղձ եղած են։ Մնացեալ 40 հոգիի դիակները դեռ չեն գտնուած։

Չերքէզլերէն.— Այս առաւօտ նաւահանգստիս հելլէն ոստիկանութիւնը ձերբակալեց դաւաճնները հրոսախումբ կազմակերպողներէն չորս հոգի ճիշդ այն միջոցին երբ անոնք կը փորձէին եւրոպական շոգենաւ մը ելլելով՝ արտասահման փախչիլ։

Թուրք ցնցումներէն.— Գոնիաի մետրապոլիտին Իզմիր ժամանման առթիւ Պոլսէն թուրք լրագիր մը այսպէս կը գրէ.

«Ասկէ առաջ մետրապոլիտները օգափոխութեան համար Պոլիս կուգային. կ'երեւի թէ վերջին դէպքերը Իզմիրի օդը աւելի առողջապահական դարձուցեր են»։

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՁԵՌՆԱՐԿ ՄԸ

Գոտէյլիօի թաղականութիւնը յառաջիկայ տարեշրջանի համար վարժարանի ուսուցչութիւնը պաշտօնի կոչելու տրամադիր ըլլալով՝ յանձ է անոր ներկայացուցած պահանջը իր առաքելութիւններու մասին։

Կը շնորհաւորենք թաղական խորհուրդը, որ՝ փոխանակ այլոց պէս «ոչ, չենք կրնար, պէտք չկայ» եւ. առարկութիւններ ընելու, նկատի ունենալով ազգութեան ազատութիւնը և մանաւանդ ուսուցիչներու գիւրատար կեանք մ'ունենալու արդար իրաւունքը, բանաւոր գտած է պահանջուած հարիւրին առ հարիւր յաւելումը, և որովհետև այդ պատճառաւ պիւտճէն հաշտ ամենայն բաց մը պիտի ունենար, անցեալ կիրակի խառն ժողով մը գումարեց գիւղիս խնամակալ անկանց և կրթասէր ազգայիններու հետ, և նախապէս մասնաւոր հրաւիրագիրներ ուղղելով՝ որոնց դժբաղդաբար մեծագոյն մասը չէր պատասխանած։ Ուրախալի է ըսել թէ ժողովը ալ արդարացի գտաւ եղած պահանջը և պիւտճէի բացը գոցելու համար անմիջապէս իր մէջ հանգանակութեան մը ձեռնարկեց, յետոյ գիւղին ազգայիններուն անուան մէկ ցանկը պատրաստելով՝ իւրաքանչիւր անուան առջեւ նշանակեց համեստ գումար մը, յանձնելով անոնց գանձումը իր մէջէն ընտրուած հանգանակիչ յանձնախումբի մը, արտայայտուելով որ եթէ անձ մը այդ նշանակուած աննշան գումարը չյօժարի վճարել՝ պատճառ պիտի դառնայ վարժարանին փակման և ասկէ առաջ եկած ամբողջ պատասխանատուութեան։

ՕՆՆԻԿ ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

Ազգային Անցուդարձ

Երէկ Առաջ. Տեղապահ Տ. Ցովհան Ծ. Վ. այցելութեան գացած է պապական արեւելքի նուիրակ՝ Մօնս. Բոմպիլիի և իտալական ընդհ. հիւպատոս կոմս Բարլօ Սէննէի, որոնց հետ սիրալիր տեսակցութիւններ ունեցած է և ընդունուած արժանավայել պատուով։

— Երէկ երեկոյ ինչպէս գրած էինք նիստի հրաւիրուած էր Մեծ Հանգանակութեան յանձնախումբը. Քաղ. ժողովը և կարգ մը ծանօթ հայ ազգայիններ։ Յետ երկարատեւ խորհրդակցութեանց ժողովը նախ և առաջ որոշած է արդէն արձանագրուած գումարներու գանձումն փութացնել և նոր արձանագրութեանց ձեռնարկել։ Դրամներն գանձելէ յետոյ պիտի դիմուի Գաւառ. Ժողովոյ որոշելու համար թէ տեղական թէ գաւառական պիտոյից պիտի գործածուին այդ գումարները։

— Տնտես. Խորհուրդը իր շաբաթական նիստը գումարեց ի ներկայութեան Պ. Պ. Մ. Այնաւորեանի, Ս. Թագւորեանի, Ե. Եփրեմի և Յ. Պօսթանճեանի և զբաղեցաւ առօրեայ դրամական խնդիրներով և ազգ. ընդհ. պիւտճէի պատրաստութեամբ։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱՍԷՐ ԳՈՐԾԷԼՈՅՑՆԵՐ
ԳԻՏՑԷՔ ՕԳՏՈՒԻԼ

Թանկագին առիթէն, ընծայուած «Զարթօնք» Լարնկ. Միութեան կողմէ, վայելելու համար այնքան մեծ գնահատութեանց արժանացած «Աբգարեան Հօֆէր»ին ներկայացումը, որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ 2 Օգոստ. Շբ. օր ժ. 9,30ին Օլիմբիա (Գլիւպ) ամառնային թատրոնին մէջ։

Գին տոմսակի Ա. կարգ 100, Բ. 50 կարգ Գ. կարգ 25 ղրշ.։

Տեղական Լուրեր

ՀՐԵՑԱՆԻԻ գնդապետ Մ. Լ. Սափէլարօբուլօ, առաջին զօրաբանակի սպայակոյտի պետ անուանուած է։

ԿՈՒՍԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ վարչական խորհուրդը առջի օր նիստ գումարած է նախագահութեամբ կուսակալ Իզզէթ պէյի և զբաղած է Իզմիրի ծովախորշի նաւարկութեան հարցով։ Խորհուրդին հրաւէրին վրայ, յիշեալ ընկերութեան կողմէ 3 ներկայացուցիչներ մասնակցած են խորհրդակցութեանց։ Վարչական խորհուրդը նկատի առաւ ընկերութեան ընդհանուր վարչութեան մէկ խնդրագիրը և երկար վիճաբանութիւն մը յառաջ եկաւ։ Այս վիճաբանութենէն վերջ ներկայացուցիչները, նկատի առնելով որ Ընկերութիւնը ժամանակէ մը ի վեր հաշուեյարդարութեան մէջ է, յանձնառու եղան շարունակել նաւային սպասարկութիւնը մինչև Հոկտեմբերի վերջը։ Այս միջոցին պիտի կազմուի ուրիշ ընկերութիւն մը, որ ինք պիտի ստանձնէ կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը հաստատել արուարձաններուն և գիւղերուն միջև։ Ընկերութիւնը հրաման տուած է երթեւեկութեանց անցեալին պէս սկսիլ։

ԲՈՐՋԸ-ԳՈՄԻՍԷՐ Պ. Սթերիատէս առջի օր, ընկերակցութեամբ Տրամի կառավարիչ Նաիպ զատէ Ալի պէյի և թարգմանի մը հետ այցելած է քաղաքիս կեդրոնական բանտերը։ Հելլէն բարձր. գոմիսէրը, երկար օրէն քննած է բանտարկեալներուն վիճակը և հրահանգներ տուած անոնց հոգատարութեան վերաբերեալ։

ՆԻՖԻ մէջ Յուլիս 25ին պատահած է աղետալի դէպք մը։ Հիւսէյին Մազինաքի անուն անձ մը անտառի մէջ հակոյ չոճի մը արմատախիլ ըրած պահուն, ծառը կեդակարծօրէն իր արմատներէն խզուելով կ'իյնայ խեղճին վրայ. որ չկրնալով խուսափիլ կը ճզմուի հսկայ չոճիին տակ։

ՊՈՒՐՆԱՊԱՏԻ մէջ առջի օր կէսօրէ վերջ կը պատահի հրդեհ մը Պ. Մասօլուի տան մէջ և բաւական վնաս կը պատճառէ։

ՍՊԱՐԱՊԵՏ Բարասքէվօբուլօ, ամէն իրիկուն ժ. 6 — 7 իր բնակարանին մէջ պիտի ընդունի ամէն անոնք, որոնք բողոք ունին զինուորական օրինազանցութեան դէմ։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ արկած մը պատահած է Կէօզթէբէի գծին վրայ։ Թիւ 9 Թրամուէյը, Պահրի Պապաի մօտ ջախջախած է 9 տարեկան աղջիկ մը, Շէյքալ Օսման անուն։ Աղջնակը ծանրապէս վիրաւորուած, փոխադրուած է, ամերիկեան Կարմիր-Խաչի հիւանդանոցը, ուր խեղճը քիչ ժամանակ վերջ աւանդած է իր հոգին։ Թրամուէյի առաջնորդը, Միհրան Մաթէոսեան անմիջապէս ձերբակալուած է։

ԱԶԴ

Խորհուրդս պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ գիւղիս Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Վարդավառի տօնին առթիւ յետաձգուած հանդիսութեանց արարողութիւնները տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ կիւրակէ 2 Օգոստոս (ն. տ.) ուր Առաջնորդական տեղապահ գեր. Ցովհան Ծ. Վ. հանդիսացնել է Ս. Պատարագ մատուցանել և հոգեւորապէս մխիթարել ժողովուրդը։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհ.ոյ Գարաթաշի

(Կնքէ)

ԵՐԷԿ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Կ. Պոլիս 31 Յուլիս 1919

Բարիզի Համաժողովին ամերիկեան պատուիրակները, ոչ մէկ առարկութիւն ըրած են, արեւմտեան Թրակիան Յունաստանի կցելու խնդրոյն դէմ։

— «Էքօ տը Բարի» կը գրէ թէ, Սուրիա գացած քննիչ յանձնախումբը, տեղեկագիր մը պատրաստած է, ուրկէ յայտնի կ'երեւի որ սուրիացիներուն զգացումները բնականօրէն դէպի Ֆրանսա կը ձգտին։ Այս պատճառաւ, անհրաժեշտ է որ, կ'եզրակացնէ յիշեալ թերթը. Համաձայնականները Սուրիոյ յանձնառութիւնը Ֆրանսաի վստահին։

— Պօլսոյ զինուորական կառավարիչ անուանուած է Շէվքի փաշա իր նախորդը պատերազմական ատեանի յանձնուած է։

— Այժմ շրջաբերութեան մէջ եղող Թրքական թղթադրամներու դրամագլուխը կը բարձրանայ 150 միլիոն Թրքական ոսկիի։

ՎԵՐՋԻ՛Ն ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Կ. Պոլիս 1 Օգոստոս 1919

Բարիզ գտնուող Հայ երեսփոխանները Հայկական բանակ մը կազմելու համար իրենց միջև յանձնախումբ մը կազմած են։

Հաշտութեան Համաժողովը Աւստրիացի պատուիրակներու կողմէ տեղեկացած է թէ Աւստր. արտաքին գործոց նախարարը հրաժարած է և անոր պաշտօնն ստանձնած է Մ. Ռէննէր, այդ առթիւ խնդրելով նաև 7 օր պայմանաժամ պատասխանելու համար համաժողովին պայմաններուն։

— Ամերիկեան պատուիրակութեան նախագահութիւնն ստանձնելու համար Համաժողովին մէջ, արտաքին գործոց փոխ նախարարը Մ. Փօլք նշանակուած է և հասած Բարիզ։

— Նիւ-Եօրքէ հասած հեռագիր մը անգամ մըն ալ կ'հաստատէ թէ Մ. Նահանգներն Թուրքիոյ համար յանձնառութիւն ստանձնած են։ Այս որոշումն ընդ դէմ 39 ձայնի ընդունուած է միծամասնութեան կողմէ։

— Հունգարական յարձակումներն Ռումանացւոց դէմ չախչախուած են և այս վերջիններու սկսած յարձակողական շարժումը։

— Թրակիա գրաւուած ըլլալով Ֆրանսական զօրքերէ, տեղւոյն Թուրք և Պուլկար ժողովուրդը շնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղած է համաժողովին։

— Մ. Թիթօնիի և Վենիզելոսի միջև կատարեալ համաձայնութիւն գոյացած է. Փոքր-Ասիոյ, հիւս. Ալպանիոյ, Թրակիոյ և տասներկու կղզիներու մասին։

— Անգլ. դահլիճին փոփոխութեան ենթարկուիլը կ'հաւաստուի։

— Թուրքիոյ հարցը Աւստրիոյ և Պուլկարիոյ հաշտութենէն վերջ պիտի կ րգադրուի։

— Ռ. Դուռը պահանջած է Փոքր-Ասիա ղրկուելիք համաձայնական յանձնաժողովոյ մէջ ներկայացուցիչ մը ունենալ։

— Պոլիս գտնուող Ամերիկեան յանձնաժողովը պիտի լսէ պատրիարքներու և խախամապետին բաղձանքները։